

обробки даних і передбачає утворення органу захисту даних для контролю за виконанням цих норм [1].

Європейська модель правового регулювання інформаційного суспільства є однією з найрозвинутіших і характеризується вона в першу чергу своєчасною інформатизацією. Так, ще з початком 2000 років, європейські країни вже не тільки налагоджували правовий базис необхідного створення інформаційного суспільства, а й паралельно намагалися втілювати його у життя.

Як бачимо, законотворчість у сфері правового регулювання інформаційного суспільства досить різнопланова та багатоаспективна, що, в першу чергу, залежить від національної самобутності та пріоритетності питання контролю і охорони, і вже потім, рівень законодавчої спроможності залежить від наявності загальної концепції розвитку та основної стратегії становлення правових засад регулювання інформаційного суспільства у кожній окремій країні та її правової системи.

Список використаних джерел

1. Основи інформаційного права України: Навч. посіб. В. С. Цимбалюк, В. Д. Гавловський, В. В. Гриценко та ін.; За ред. М. Я. Швеця, Р. А. Калужного та П. В. Мельника. – К.: Знання, 2004. – С. 176
2. Better utilization of information technology in Norway. – <http://archive.bild.net/infosocnor.htm>
3. Norge. Nkrings – og handelsdepartementet (2001). Midtveisrapport for eNorge. – <http://odin.dep.no/nhd/norsk/publ/rapporter/024101-990023/index-dok000-b-n-a.html>
4. Кобринь Т. С. Норвезькі фіорди інформаційно-комунікаційних технологій // Грани. – № 4 (66). – 2009 (липень-серпень). – С. 139–144.

ДОРОНІНА В. І.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри права Європейського Союзу та порівняльного правознавства

ОСОБЛИВОСТІ ТА НАПРЯМКИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЕКТОРУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В ЄС

Сектор малого та середнього бізнесу грає важливу роль в економічній структурі ЄС, саме на малі та середні підприємства (надалі — МСП), які репрезентують 99 % усіх суб'єктів підприємництва в державах-членах, покладено тягар досягнення стратегічних цілей ЄС, які закріплені в Лісабонській угоді [2]. До таких цілей, згідно п.3 ст. 2 документу, належать економічне зростання, зменшення безробіття тощо [3].

Важливим кроком до становлення єдиного механізму наднаціонального регулювання сектору малого та середнього бізнесу було прийняття в 2003 році Рекомендації Європейської Комісії 2003/361/ЕС, якою було стверджено загальноєвропейське визначення підприємництва. Так підприємством вважається будь-яка особа, яка систематично здійснює економічну діяльність, незалежно від її юридичної форми. До підприємництва можуть бути віднесені як самозайняті особи, сімейні підприємства, які займаються виробництвом або іншою діяльністю, так і товариства та асоціації, які регулярно займаються економічною діяльністю. (Розділ 1, ст.1) [1]. Акт вступив в силу в січні 2005 року. Крім визначення, він встановив два обов'язкових граничних критерії для розмежування мікро-, малих та середніх підприємств. До цих критеріїв належать — кількість працюючих та обсяг доходу, або ж баланс активів, зобов'язань та капіталу (надалі — баланс).

Таким чином, відповідно до ст. 2 Додатку 1 Рекомендацій Європейської Комісії виділяються:

- Мікропідприємства — до 10 працюючих з річним доходом та/або балансом не більше 2 млн. євро.

- Малі підприємства — до 50 працюючих, дохід/баланс до 10 млн. євро.

- Середні підприємства — до 250 працюючих, дохід до 50 млн. євро або баланс до 43 млн. євро [1].

Можна виділити шість головних напрямків регулювання сектору малого та середнього бізнесу з боку нормотворчої діяльності інститутів ЄС.

Так, першим напрямком є формування загальноєвропейської політики в сфері регулювання та сприяння функціонуванню мікро-, малих та середніх підприємств. Серед нормативно-правових актів, які можна віднести до ключових у частині формування та реалізації нової економічної та правової політики на рівні як інститутів, так і держав-членів необхідно виділити Акт малого бізнесу для Європи (Small Business Act), прийнятий 25 червня 2008 року, яким запроваджено принцип «Думай спочатку про малих» (Think Small First). У практичній площині це означає, що належне забезпечення інтересів малих і середніх підприємств стає основним пріоритетом нормотворчої діяльності в ЄС. Внаслідок цього усі пропозиції, які передбачають розробку нових актів законодавства ЄС або запровадження певних заходів у відповідній сфері політики ЄС, наприклад, зовнішньоекономічній, мають проходити так званий «МСП-тест», (SME-test), який визначатиме оцінку ймовірного позитивного та негативного впливу на їх діяльність.

Другим напрямком регулювання є розвиток бізнес-середини — створення сприятливих умов для започаткування, функціонування та розвитку бізнесу. До категорій цього напрямку відносяться старт-ап процедури, адміністративні процедури, оподаткування та МСП, аудит та МСП та інші.

Третім напрямком є популяризація підприємництва. Серед проектів цього напрямку можна виділити: навчальні та практичні проекти для починаючих підприємців, сімейний бізнес, жінки та підприємництво, віртуальне підприємництво, соціальний бізнес (кооперації, асоціації та фундації, соціальні підприємництва) та інші [6; с. 18].

Четвертим напрямком регулювання є забезпечення підприємствам доступу на ринки. Тут маються на увазі дії, направлені на усунення внутрішніх бар'єрів у кордонах ЄС, та співробітництво з третіми країнами в таких напрямках як торгівля, економічне співробітництво, митні та податкові домовленості.

До п'ятого напрямку необхідно віднести — аналіз діяльності МСП. Тут мається на увазі вплив діяльності малого та середнього бізнесу на загальну економічну кон'юнктуру, а також вплив тих чи інших економічних, адміністративних явищ на стан мікро-, малих та середніх підприємств.

Окремим напрямком є виявлення найкращих проектів в реалізації європейської політики підтримки малого та середнього бізнесу. Наприклад, прийняття Європейської хартії для малого бізнесу (European Charter for small businesses), Європейська підприємницька нагорода, успішна практика програмування [5].

Таким чином, запорукою розвитку та позитивної динаміки розвитку сектору малого та середнього бізнесу є розвинена система правового регулювання його діяльності, а також політика підтримки та сприяння розвитку малих форм господарства.

Список використаних джерел

1. Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu>
2. The new SME definition. User guide and model declaration//European Commissions enterprise and industry publications – May 2003, P.3
3. Treaty of Lisbon (2007/C 306/01) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu>
4. Review of the «Small Business Act» for Europe. – Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Brussels COM(2011) 78 final. – 23.2.2011. – P. 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu>
5. Воронов М. П., Дихнич І. В. Державне регулювання розвитку та підтримки малого та середнього підприємництва: досвід Україна та ЄС // Статистика України, 2011, № 2.
6. Король В. І. Стратегічні пріоритети регуляторної політики ЄС в сфері господарської діяльності бізнесу // Міжнародне приватне право: Україна та ЄС. – 147 с.